

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemam velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejemam, velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema upravništvo in ekspedicija v „Katoliški Tiskarni“, Vodnikove ulice št. 2.

Oznaniila (inzerati) se sprejemajo in velja tristoletna petiti-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr., če se tiska dvakrat: 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.
Rokopisi se ne vračajo, ne frankovana pisma se ne sprejemajo.
Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, L. 17.
Izhaja vsak dan, izveniš nedelje in praznike, ob 1/8. uri popoldne.

Štev. 199.

V Ljubljani, v četrtek 1. septembra 1892.

Letnik XX.

Vabilo na naročbo.

S 1. septembrom pričenja se nova naročba, na katero uljudno vabimo p. n. občinstvo.

„SLOVENEK“

velja za ljubljanske naročnike v administraciji:

Vse leto 12 gld. Četrt leta 3 gld.
Pol leta 6 „ Jeden mesec 1 „

Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. na mesec.

Po pošti velja:

Vse leto 15 gld. Četrt leta 4 gl. — kr.
Pol leta 8 „ Jeden mesec 1 „ 40 „

Upravništvo „Slovenca“.

I. slovenski katoliški shod v Ljubljani.

Drugi slovesni shod.

Kakor prvi dan, bilo je tudi včeraj najkrasnejše vreme, da so se mnogobrojni skupščinarji mogli prosto gibati na vrtu starega strelišča pri drugem in tretjem slovesnem shodu. Udeležba pri shodih je bila zopet ogromna. — Da se prosi božjega blagoslova za prevažna posvetovanja, daroval je premilostni knezoškof lavantinski dr. Mihael Napotnik v stolni cerkvi sv. Nikolaja tiho sveto mašo. Cerkev je bila pobožnikov natlačeno polna. Po sveti maši je prevzvišeni knezoškof ljubljanski izborni govoril o katoliški zvesti, oziraje se zlasti na slovenske razmere.

Po cerkvenem opravi so se začeli udeleženci I. slov. katol. shoda zbirati na vrtu starega strelišča k drugemu slovesnemu shodu. Kmalu se je napolnil veliki prostor, na odru zbralo se je predsedništvo z mnogimi gg. odličnjaki duhovskega in svetnega stanu. Bilo je navzočih tudi lepo število gospej in gospodičin.

Po 1/10. uri otvoril predsednik g. Fr. Povše zborovanje s krščanskim pozdravom „Hvaljen bodi Jezus Kristus!“ ter prečita sledeče zopet došle telegrame.

Wörishofen, 30. avg. Pri župniku Kneippu zbrani avstrijski duhovniki z veseljem pozdravljajo ljubljanski kat. shod in mu želé najboljši uspeh.

Anton Hanslian, župnik olomoške škofije.

Linc, 30. avgusta. Srčen pozdrav vrlim cesarju zvestim slovenskim katolikom! Božji blagoslov sklepom lepega shoda!

Katoliško tiskovno društvo in njega glavno glasilo „Linzer Volksblatt“.

Obernberg, 30. avgusta. Pozdrav od Ina! Božji blagoslov Vašemu posvetovanju! V duhu sem z Vami.

Doblhammer.

Tolmin, 30. avgusta. Dolžan ni samo, kar velevala mu stan, kar more, to mož je storiti dolžan, Tolminska občina.

Sarajevo, 30. avgusta. Prebuditeljem i okrepčevalcem katoliške zavesti kličemo: slava, slava na veke.

Ivan Holc, graditelj; Franjo Horvat; Edvard Spindler, lastnik tiskarne; Ivan Wölfling disponent; Franjo Cvetko, Jakob Filipić, Franjo Grmič, Jakob Kvas, Franjo Mir, Martin Ramoveš, Lovrenc Sovec, posestniki.

Prvi je govoril preč. g. dr. Iv. Križanič, stolni kanonik v Mariboru. S srčnimi besedami pozdravlja shod in v dobro premišljenem govoru razpravlja vprašanje o razmerju med vero in narodnostjo, „da bi vsaj enkrat nehali pikro pikanje, da bi se podrla stena, ki nas loči v dva tabora in pogladilo, kar je ostrega v tem oziru.“ Jedrnato razpravlja govornik, kaj je narodnost in kaže, da je narodnost le sredstvo ne pa smoter! Zato ostanimo pri starem redu našega gesla: „Vse za vero, dom, cesarja!“ — Vera katoliška in narodnost slovenska sta Slovencev najdražji svetinji, kakor veli že pokojni vladika Slomšek. — Narodnost sama ob sebi je le divjak, ki obrodi same lesnike. Mladika, ki to drevo požlahtni, pa je Jezus Kristus!

To so le nekatere prelepe misli krasnega govora, kojega pozneje objavimo celotno. Burno ploskanje med govorom kakor ob koncu je kazalo, kako globoko so segle besede g. kanonika vsem navzočim v srce!

V dolgem govoru na to poudarja prečast. g. državni in deželni poslanec kanonik Karol Klun potrebo verske šole. Govornik razlaga bistvo in namen ljudske šole in smatra za vzrok premnogim žalostnim pojavom naših dnij to, da se po šolah pač izobražuje glava, razum, a ne srce. In vendar je požlahtnenje srca glavna stvar; zato pa ne zadošča, da se po dve uri na teden uči krščanski nauk, marveč ves šolski pouk mora biti osnovan na verski, krščanski podlagi.

Da se to doseže, mora tudi učitelj biti prešinjen s pravim verskim prepričanjem, kajti nihče ne more drugim dajati, česar sam nima.

Govornik vpraša dalje: Ali nam morejo naša sedanja učiteljišča dati takih učiteljev? Odgovor na to je odločen: Ne!

Nadalje odgovarja na vprašanje: Zakaj v katoliški Avstriji v kljub vsem prošnjam itd. še vedno nismo dobili verske šole, in kot vzrok temu navaja, da je premalo zanimanja mnogih državnih poslancev, tudi slovenskih, za versko šolo, kakor kaže i današnji prvi slovenski katoliški shod. A to nas ne sme plašiti. Z neomahljivo vstrajnostjo bomo vkljub vsem oviram vendarle dosegli svoj visoki smoter: krščanske, verske šole.

Burni „dobro“- in „živio“-klici ter ploskanje po končanem govoru so kazali, da je gosp. govornik navzočim govoril prav do srca.

Nato je govoril dični zastopnik koroških Slovencev, velečast. gosp. Gregor Einspieler, župnik in deželni poslanec, o potrebi verske in narodne šole s posebnim ozirom na koroške razmere. Zahvali se pripravljalnemu odboru, da je priredil prvi slovenski katoliški shod. Žalostni znak našega časa je brezverstvo in materijalizem, na drugi strani pa vesela prikazen slovesni katoliški shodi.

Borba med vero in nevero se pojavlja zlasti na šolskem polju, kar se kaže posebno na slovenskem Koroškem. Brez Boga hočejo vzgojiti mladino. Zato je potrebna resolucija o verski šoli.

Ob periferijah, zlasti na Koroškem, se pa zatira tudi materini jezik v šoli, in to razjeda prav mozeg slovenskega naroda.

120.000 Slovencev na Koroškem ima sami dve slovenski šoli, od teh jedno še le na papirju (Cujte!), druge šole so ali dvojezične, ali čisto nemške, v katerih se pa učni smoter nikakor ne more doseči.

A zato je tudi sad teh šol le brezverstvo in puhli liberalizem.

Z vsemi silami zidajo nasprotniki nemški most od Berolina do Adrije, eni po planinah, drugi po dolinah (Dobro!) da tako omajajo mogočne stebre, na katerih sloni Avstrija.

Pa tudi koroški Slovenci imajo pravico do obstanda (Dobro!), ter hočejo braniti svoje verske in narodne pravice.

Liberalci pravijo: „Kristus ven iz šole!“, a mi odgovarjamo: „Kristus mora nazaj v šolo!“ (Dobro! Ploskanje.) — Živahni „dobro“-klici in burno ploskanje je sledilo krepkim besedam govornika.

Predsednik g. Povše opozarja na § 3. opravilnika, ki govori o sklepanju gledé nasvetovanih resolucij. Predno se resolucije berejo, izjavi velečast. g. poslanec in župnik Gregor Einspieler, da umakne svoj v odseku „Šola“ stavljeni in z ogromno večino sprejeti predlog.

Poročevalec vč. gosp. prof. dr. Josip Lesar prebere na to resolucije, ki so bile od cele skupščine soglasno sprejete.

K II. točki dnevnega reda: „Krščanska veda in umetnost“ sta govorila vč. gg. dr. Ant. Mahnič in kanonik Janez Flis.

Vč. gosp. prof. dr. Ant. Mahnič, burno pozdravljen, govori o razmerju med vero in vedo ter v uvodu svojega govora označuje postopanje liberalcev nasproti katolikom, če le-ti branijo svoje pravice. Poudarja med glasnim odobravanjem, da je slovenski katoliški shod dovršeni faktum, katerega nobena sila ne more izbrisati iz slovenske zgodovine, in katerega pozdravlja govornik kot praznik sporazumljenja med duhovnim in posvetnim razumništvom. Potem razlaga, da med vero in vedo ne more biti nasprotstva, ker ste obedve hčere istega Boga z istim namenom: priveriti človeka k istemu Bogu.

Treba je, da se slovenska pamet stori neodvisno od drugih narodov, kar se more zgoditi le na podlagi filozofije sv. Tomaža Akvinskega, koja govornik toplo priporoča. Mnogo se čuje klic po združenju. V to hočemo zidati most, po katerem se moremo zjediniti, in ta most je gojitev prave vede, zlasti filozofije. Zjediniti se moremo pa le na podlagi načel. To načelo, ki nas druži, je pa Kristus, načelo večne ljubezni.

Govornik sklene z besedami: „Christus vincit, Christus regnat, Christus imperat!“

Burno, dolgotrajno odobravanje je sledilo, ko je govornik končal.

Preč. g. stolni kanonik Janez Flis je izborni govoril o cerkveni umetnosti. Poudarjal je v vsestransko dovršenem govoru zlasti važnost prave umetnosti, ki globoko vpliva na versko-nravno življenje narodov, ter dokazuje, da prvo mesto gre krščanski umetnosti, ki ima najkrasnejše ideale v Kristusu, v Mariji in svetnikih, kakeršnih idealov materijalizem nima in ne more imeti. Razloži pomen umetnosti, ki služi Bogu in posvečuje človeka, a mu tudi oveseljuje srce. Prava umetnost dviga srce kvišku in lika okus. Pomanjkuje nam pa pravih krščanskih umetnikov. Krščanski umetnik mora biti sam veren in naven, ker ročna spretnost in genij ne zadostujeta. Gospod govornik je v lep svoj govor vpletal mnogo praktičnih naukov in nasvetov, ki bodo izvestno koristile mnogim poslušalcem. — Tudi temu izvrstnemu govoru sledilo je živahno odobravanje.

Preč. gosp. J. Flis je na to prebral resolucije drugega odseka: „Kršćanska veda in umetnost“, ki so se soglasno sprejele in katere objavimo pozneje.

Ker je ura bila že pozna in poslušalci že utrujeni, naznani g. predsednik Fr. Povše, da se boče o tretji točki: „Socijalne zadeve“ obravnavalo pri tretjem slovesnem shodu ter zaključil drugi slovesni shod ob 1. uri popoldne.

Tretji slovesni in sklepni shod.

Svečano pričel se je v ponedeljek zvečer prvi slovenski katoliški shod. Še svečaneje se je zaključil včeraj zvečer s tretjim slovesnim in sklepnim shodom.

Zares, diven pogled je bil, gledati toliko za sveto katoliško-slovensko stvar vnetih množ, ki so pazljivo sledili navdušenim in navduševalnim besedam slavnostnih govornikov! Kakor prejšnji shodi, bil je tudi ta, tretji in sklepni shod mnogobrojno obiskan.

Kmalu po 3. uri popoldne stopila sta na odlični oder prevzvišena gospoda knezoškofa dr. M. Napotnik in dr. Jakob Missia, po skupščinarjih z živahnimi „živio“-klici in burnim ploskanjem iskreno pozdravljena. Poleg prevzvišenih vladik so sedeli preč. g. kanoniki in cerkveni dostojanstveniki, katerih imena smo večinoma že zadnjič navajali. A i plemstvo zavzelo je pri tem slovesnem shodu jako odlično mesto. Opazili smo na odru mej drugimi visokorodnega grofa Belcredija z visokorodno gospo soprogo z Moravskega; svetlo-kneza Roberta in Ernesta Windischgraetza, kneginjo Aleksandrino in princesinjo Matildo Windischgraetz, grofinjo Auersperg s komtesama, grofinjo Olgo Mocenigo itd.

Razun imenovanih bilo je navzočih še jako lepo število ljubljanskih in vnanjih dam.

Ob 1/4. uro otvori predsednik g. Fr. Povše zborovanje s pozdravom „Hvaljen bodi Jezus Kristus!“ Iskrenimi, srčnimi besedami pozdravlja prevzvišena gospoda knezoškofa, izražujoč veliko veselje vseh navzočih, da sta premilostna vladiki zopet prišla k skupščini. Nadalje pozdravlja srčno navzoče zastopnike plemstva, v prvi vrsti visokorodnega grofa Belcredija, kateremu občinstvo živahno nazdravlja.

Predsednik g. Povše prebere na to sledeče telegrame:

Kanal, 30. avgusta. V imenu duhovščine in vernega ljudstva cele dekanije izreka podpisani: Bog daj svoj blagoslov krepkemu začetku!

Vidic, dekan.

Solnograd, 31. avgusta. „Katol. politično društvo“ za solnograško vojvodino pozdravlja na I. slov. katol. shodu v Ljubljani zbrane in želi božjega blagoslova v dosego visokega namena.

Konrad Pasch, tajnik.

Linc, 31. avgusta. Dal Bog, da Vaša posvetovanja in sklepi postanejo dejanja, plodonosna za cerkev, državo in vrli Vaš narod! Linski škof.

Mokronog, 31. avgusta. V duhu pri Vas prosimo: Bog blagoslovi delo!

Jožef Grčar, župnik pri sv. Trojici; Fran Tratar, župan; Fran Šircel, posestnik.

Trbovlje, 31. avgusta. Pozdravlja z radostjo katoliški shod in želi mnogobrojnega sadu.

Peter Erjavec, župnik trboveljski.

Gorica, 31. avgusta. Radi drugih okoliščin nekateri nepričujoči starašine iz Rifenberga Vas pozdravljajo.

Krško, 31. avgusta. Presrčno pozdravljeni! Bog blagoslovi in vodi Vaš trud in delovanje; Daj složnost katoliškim Slovincem! Dr. Sterbenc.

Spodnji Dravograd, 31. avgusta. Podružnica sv. Cirila in Metoda za Libeliče na Koroškem se v duhu udeleži katoliškega slovenskega shoda ter pozdravlja vse navzočne presrčnim: živio!

Odbor.

Ptuj, 31. avgusta. V duhu združeni s zborovalci prvega slovenskega katol. shoda v Ljubljani navdušeni pozdravljamo somišljenike svoje in molimo, da bi se z božjo pomočjo dosegli skupni nameni v varstvo najsvetejših koristi cerkve in domovine.

Ferdo Majcen, v imenu ptujskega duhovništva.

Ludbreg, 31. avgusta. Blagoslovio Gospodin trud i rad! Sviestnik i svoje zadače Slovena ugledali se Hrvati!

Strahinsčak, župnik velikobukovački.

Vransko, 31. avgusta. Živela katoliška svest! Krišnik iz Motnika.

Devin, 31. avgusta. Telesno sicer sadržani a v duhu s Vami tesno sklenjeni pozdravimo duhovščina in verniki te dekanije prvi katoliški slovenski shod v beli Ljubljani. Nebeški blagoslov obdaru njegovo delovanje s obilnim uspehom: s Vami vred smo in ostanemo sv. katoliški cerkvi, nositelji resnice in nje vidnemu glavarju, varuhu in branitelju sv. očetu Leonu XIII. zvesti sinovi in hčere, ker nas naučujuje Zveličarjev izrek: Ne bojte se, jaz sem svet premagal!

Č. g. Andrej Kalan, stolni vikarij, govoril je jako poučno in poljudno o socijalnem vprašanju, vpletajoč v svoj govor več jako poučljivih prispevkov iz življenja. Poudarjal je važnost tega vprašanja zlasti z ozirom na Slovensko, kjer smo tudi že doživeli štrajke in kjer izseljevanje v tuje dežele traja še vedno na kvar našemu slovenskemu ljudstvu.

Jedrnato na to govornik razpravlja, kaj je socijalno vprašanje, kako je nastalo in kako se reši. Poudarjal je govornik zlasti, da je to velevažno vprašanje našega časa eminentno katoliško, versko-nravno, in da treba človeški družbi dati pravo versko-nravno podlago, na koji se more razvijati. In kakor ni rešitve razven v Kristusu, rešilo se boče i to vprašanje ugodno le po načelih vere Kristusove.

Gromoviti „dobro“-klici, ki so se razlegali po zborovališču, ko je g. govornik končal, pričali so, da je govornik govoril iz srca do sre.

Na to je odstopil g. predsednik zboru, Fran Povše, predsedništvo g. podpredsedniku, poslancu Gregorju Einspielerju ter temeljito in krepko govoril o kmetijskem vprašanju. Navajal je najprej vzroke, zakaj se to velevažno vprašanje razpravlja tudi na katoliških shodih. Potem odkriva vzroke vedno hujšemu propadanju kmetijskega stanu in našteva pripomočke, s katerimi se more pomagati temu za obstoj države prevažnemu stanu! Izraža ob koncu iskreno željo, da se naš kmečki stan povzdigne in postane res krepek stebel državi.

Burna pohvala sledila je i temu govoru, ki je globok vtis napravil zlasti na navzoče mnoge kmetovalce!

Č. g. vikarij Andrej Kalan prebere na to nasvetovane resolucije o socijalnih zadevah, ki se tudi z odobravanjem sprejmó.

K prihodnji točki dnevnega reda: „Katoliško življenje“ imel je obširen govor vč. gosp. dr. Josip Pavlica. Govori v prvem delu o načelih krščanskega življenja, kojega prva zahteva je, da sleherni posveti najprej samega sebe, živi v pravi milosti božji. Nadalje mej vseobčnim odobravanjem poudarja, da je cerkev Kristusova jedino le tam, kjer je naslednik Petrov, rimski papež, za nas tedaj slavno vladajoči Leon XIII. Prav tam in pri naših vzvišenih škofih je prava cerkev katoliška, in nikjer drugod!

Govornik konča s pozivom, da se tesno oklenemo svete rimsko-katoliške cerkve. — Dolgotrajno burno odobravanje sledilo je naučenim besedam.

Vč. g. kn. šk. tajnik Josip Šiška prebere dotične resolucije, ki se odobré.

O tisku je govoril prvi g. dr. V. Gregorič, ki je kazal, da je tisek res velesila, na katero moramo katoličani obračati svojo največjo pozornost. Zal, da je tisek večinoma v rokah naših narodnih in verskih nasprotnikov, katerim je velevažno orožje. Slabemu tisku, osobito na časnikarskem polju, moramo stopiti nasproti z dobrim, katoliškim tiskom. Dolžnost vsakega zavednega katoličana bodi, da je duševno in gmotno podpora skuša pospeševati dober katoliški tisek. — Res lepe misli, dobrega uvaževanja vredne, podajal je g. dr. Gregorič v izbornem svojem govoru. Želeti je le, da lepe besede padejo na rodovitna tla in obrodé prav mnogo dobrega sadu.

Kot drugi govoril je o tej točki vč. g. župnik Matija Sila. V poljudnem, deloma humorističnem govoru kaže vpliv tiska, njega važnost in govori obširneje o Mohorjevi družbi, katero primerja rodovitnemu vinogradu.

Poljudni govor, ki je vidno vsem navzočim jako ugajal, se je odobral na premnogih mestih z dolgotrajnim ploskanjem, kojega ob koncu ni hotelo biti ne konca ne kraja.

Po gosp. prof. A. Kržiču prečitane resolucije se nato sprejmó.

Blag. gosp. dr. Ivan Susteršič, že ob nastopu burno pozdravljen, govori prepričevalno o narodni organizaciji. Kaže veliki pomen, ki ga ima delovanje čast. duhovščine za naš narod zlasti ob periferiji, ter naglašja, da so prvi in najhujši nasprotniki našemu narodnemu obstanku nemški in laški liberalci. Da se tujega navala ohranimo, treba nam tesne in dobre narodne organizacije, kateri bodi prva podlaga sv. vera, v kateri najdemo tolažila v bridkostih, pomoči v raznih težavah. —

Frenetično odobravanje sledilo je i temu zadnjemu govoru I. slov. kat. shoda!

Čast. g. M. Pintar prebere resolucije, ki se odobré.

Tajnik visokoč. g. komendant M. Servici i naznani izid volitve stalne komisije. Izvoljeni so po pripravljalnem odboru nasvetovani gospodje.

Predsednik g. Fr. Povše zaključuje s primer-nim srčnim nagovorom prvi slovenski katoliški shod, želeč in proseč Boga, da obrodí mnogo dobrega sadu. Zahvali se mil. gg. knezoškofoma in udeležencem za sodelovanje in sklene s pozdravom „Hvaljen bodi Jezus Kristus!“

Na to podele Nj. prevzvišenost ljubljanski knezoškof navzočim svoj višjepastirski blagoslov.

Preč. g. kanonik K. Klun izreče zahvalo zboru g. predsedniku F. Povšet u. Med tem je zazvonilo „Češčena si Marija“. Skupščina je še skupno odmolila in se potem razšla s klici „Z Bogom!“ „Na svidenje ob II. slov. kat. shodu!“

Banket.

Zvečer ob 8. uri je bil sijajen banket v prostorih starega strelišča. Udeležilo se ga je do 400 oseb raznih stanov. Mej banketom je sviral oddelek vojaške godbe domačega pešpolka, vrstile so se mnoge navdušene napitnice. Prvi govornik g. Fr. Povše izraža veselje, da se je shod izvršil tako sijajno, brez vsacega nereda in tako postal glasna manifestacija katoliške, avstrijske zavesti, katera od pam-tivekov diči slovenski rod. Navdušeni in z burno pohvalo vsprejeti govor konča s trikratnim „slava“-klicem na slavnega in modrega sv. očeta Leona XIII. Vse občinstvo zagrmí navdušeno: Slava!

G. Gregor Einspieler v izbranih besedah na presvetlega cesarja, ki je dobitljivi oče vseh avstrijskih narodov, pod čegar mogočnim varstvom so vsem narodom zajamčene jednake pravice. Gromoviti „živio“ klici so odmev napitnici. Vse mnogobrojno občinstvo stoji poje prvo kitico cesarske himne.

Veleč. g. monsig. dr. Gabrijevčič napije prevz. knezoškofu ljubljanskemu rekoč:

Moje besede veljajo onemu vzvišenemu govorniku, ki je danes jutro po sv. maši v stolni cerkvi budil katoliško zavest tako temeljito pa priprosto, tako učeno pa po domače, tako lapidarno-katoliško, ter jo tudi vzbudil, tega smo gotovi; onemu vzvišenemu govorniku, čegar govor je bistvenost, vrhunec in krona govorov pri prvem slovenskem katoliškem shodu; onemu govorniku, čegar zlate nauke in dolžnosti naše po njem naglašane in poudarjane moramo tudi tiskane čitati, to je želja nas vseh; čegar beseda mora ostati zapisana s zlatimi črkami v večen spomin; čegar beseda mora udobiti se v duo našega srca nam vsem, svetnim in duhovnikom, v vsakdanje resno premišljevanje; temu vzvišenemu govorniku Hrenu II. starodavne slavne ljubljanske knezoškofije prosim, da nazdravimo ter zakličemo v znamenje svojega občudovanja in najglobokejšega spoštovanja, v znamenje svoje najsrčnejše hvaležnosti in najzvestejše udanosti, prosim, da zakličemo iz dna svojega srca: „Njihovo prevzvišenost, presvetlega in prečastitega knezoškofa Jakoba Missio Bog živi!“ — Frenetično odobravanje je sledilo tem vznetim besedam.

Gosp. dr. Gregorič napije milost. gospodu knezoškofu lavantinskemu dr. Napotniku, ki je s svojo navzočnostjo in prekrasnim govorom mnogo pripomogel, da se je tem lepše izvršil shod kot izraz skupnosti slov. rodu v raznih pokrajinah. Gosp. dr. Susteršič napije avstrijskemu episkopatu, velečast. g. dr. Križanič predsedniku gosp. Povšet u. Vse te napitnice so bile vsprejete z enakim navdušenjem. Nato g. Povše z zahvalo konča oficijelni del banketa, dostavljajoč, da s tem konča tudi svojo častno dolžnost kot predsednik I. slovenskega katoliškega shoda. (Burno ploskanje.)

(Dalje v prilogi.)

Napil je dalje g. dekan Kompare v imenu tako zvanih „brezdomovincev“ slovenski domovini, g. kanonik Klun navzočim gostom gg. dr. pl. Fuchs, baronu Wamboldt in Glinkiewiczu, slednji Slovincem, g. Kalan gosp. dr. Mahnič, ki se zahvali s toplimi besedami: govorila sta še g. Pintar in g. dr. Šušteršič.

Konečno moramo izreči pohvalo in priznanje znanemu gostilničarju g. Ferlincu, ki je preskrbel z velikim trudom, da se je banket zvršil gledé na potrebo na občno zadovoljnost, navzlic temu, da se je še-le zadnji trenotek oglasilo k banketu nad 50 oseb več.

O katoliškem življenju.

(Govoril na I. slov. katol. shodu dr. A. Jeglič, generalni vikarij in kanonik v Sarajevu.)

Pridem s katoliškega shoda v Lincu. Star častiljiv iz opat Hrvaške mi je tam rekel: „Kaj rad hodim na katoliške shode, prav poživim se vselej, slušajoč, kako prepričevalno izgovarjajo in dokazujejo krščanske resnice laiki, možje neduhovni, in gledajoč, kako tudi soglasno s temi resnicami živé!“

In res, gledal sem tam pravo katol. življenje! Kako spodbudno je bilo, ko toliko visoko stoječih in visoko omikanih gospodov pri angeljskem pozdravljenju vstane in moli na čast Matere Božje in včlovečenja Jezusovega; kako spodbudno je pri banketu, ko svetovni gospod vse povabi, naj molijo skupno molitev pred jedjo; kako spodbudno, ko imeniten mož vstane in zatrjuje, da sijajen vspeh shoda ni tolika zasluga ljudska, kakor pa mlost božja, ker je Bog uslišal goreče molitve za dober vspeh; kako spodbudno, ko so se vsa vprašanja, pretežka in prevažna, obravnavala na temelju papeževih nauk v prekrasnih njegovih okrožnicah; kako spodbudno, ko v sredi vseučilišne mladine tako učen profesor zakliče: „Mi smo učenjaki, naj se nam dokaže, da nismo! In mi stojimo na podlagi svete vere, na tej podlagi se hočemo boriti proti materijalistični znanosti, boriti se hočemo in tudi zmagati“ — in gromovito ploskanje odobrava njegovo trditev.

Kaj ne, to je spodbudno! Danise, dani v naši Avstriji. O naj se razcveta, bujno razcveta pravo katoliško življenje! Ali, ima li to življenje pravih znanstvenih podlag, iz katerih se more in mora razvijati, kakor drevo iz zdravih korenin?

Ravno v teh podlogah in temeljih katoliškega življenja, pa o njegovem razvitku na tem temelju mi je danes govoriti. Želim pa misli o tem razviti, da nam bo jasno, kako je zasebno in javno osnovano in opravičeno edino katol. življenje.

I.

1. Resnice temeljnih za katoliško življenje imamo dve vrsti; vsako vrsto hočemo na kratko pregledati in dosledne zaključke izvesti. Začnimo s prvo vrsto.

To so te le resnice: Je osebni Bog, Stvarnik neba in zemlje; vstvaril je tudi človeka, dal mu neumrjočo dušo in ga odločil za srečno večnost, katero naj si v slobodni pokorščini do Njega na zemlji zasluži.

To so temeljne resnice; kdo bi jih mogel oporekati? Stroge znanosti se jim prav nič ne protivijo, ampak jih kar naravnost potrjujejo. Poglejmo v hitrih samo nekatere znanstvene podatke o početku in razvitku sveta in zemlje ter človeškega rodu.

a) Geologija in paleontologija nam opisujeta razvoj sveta iz neke prvobitne megle, iz katere se je po prirodnih postavah razvil tudi naš solunčni sistem; za tem pripovedujejo, kako je na neki stopnji razvitka bila vsa zemlja pokrita z vodami, povita v temo; kako potem je tečajem dolgih period nastala svetlost, nastalo kopno, govovje, morje, rastlinstvo, živalstvo, in sicer najpoprej v nižjih, manj popolnih, za tem pa po redu v višjih, bolj popolnih vrstah, dokler se nazaduje ni pojavil človek.

Vse to podpišemo in prav hvaležni smo za vse, kar nam stroga znanost pripoveduje. Toda od kod ona prvobitna megla? Če je svet sedaj na neki določeni stopnji razvitka, kdaj je razvitak začel, ali od kod in kako? Ako je bitje, koje je samo od sebe torej večno, ako je torej osebni Bog, vse je jasno, ako osebnega Boga ne spoznaš, vse je temno in zagonetka! Če življenja na zemlji ni bilo, nego je postalo, vprašam, od kod? Od kod prvo življenje v rastlinstvu, od kod višje v živalstvu, od kod duhovno življenje v človeku? Od kod?

Pasteur je strogo dokazal, da življenje se jedino iz življenja rodi — od kod torej prvo življenje. Haeckel kar naravnost trdi, da se mora samo za to in brez vsacega znanstvenega dokaza zateči k tako imenovani „generatio spontanea“, ki bi inace moral priznati osebnega Stvarnika. In še Darwinov postopeni razvitak — čujem, da se Darwinovi nazori na ljubljanski gimnaziji vzgojujejo — bi bil mogoč samo, ako se pripozna Bog Stvarnik. Kakor je Darwin v posameznih vrstah zbiral posamezne živali in jih družil, pa je tako dobil neke posebne razlike v vrsti, tako bi se tudi tako spreminjevanje, posebno ako se razvitak popenja od stopinje do stopinje, pomisliti mogel samo onda, ako pred tem razvitkom vlada um, ki vse namene primerno vreja, odbira in združuje. Verovati pa tako rodoviti stopnjevanje brez vedočega razuma, to bi bilo zahtevati veliko več vere, kakor jo je kedaj katoliška cerkev zahtevala.

b) Kaj pa rod človek? Kdor taji Stvarnika, mora reči, da je bil rod človeški v početku prav živinski, da so mu bili pojmovi verski in нравni najprimitivnejši in da je brezverstvo njegovim razmeram najprikladnejše stanje. Toda glejte ne samo sv. pismo, ampak tudi egiptovske hierogliffe, kaldejski in babilonski klinasti napisi, indijske svete knjige in pokazujejo, ter nad zibelko človeškega rodu svetle zvezde: od prvega početka je rod človeški veroval, da je eden Bog in da je človeška duša neumrjoča.

Najplemenitejši možje se borijo zoper brezverstvo, s katerim se širi neznosna korupcija in posledica bo prekucija in prelivanje krvi, kakoršnega svet še ni videl! Odpad od Boga je torej nesreča za narode, zato odpad od Boga na resnici ne stoji, ampak na zmoti in laži.

Povest vsih časov pripoveduje, da so bili narodi plemeniti, polni življenja in poštenja, dokler so čvrsto verovali v Boga in neumrjočnost duše, da so propadali v gadno nemoralnost, ko so te resnice začeli tajiti, da so se vselej najplemenitejši možje, ki so bili dika in ponos svojega naroda, vzdigovali zoper tako brezverstvo in da so narodi zopet oživeli, če so ti možje zmagali, propali pa, če ti možje niso zmagali. Ravno ta pojav gledamo svojim očmi danes.

2. Stoji torej resnica, da je osebni Bog, Stvarnik vsega, kar je razun Njega. Kaj pa iz te resnice sledi za naše življenje?

a) Ker nas je Bog vstvaril, ker imamo vse od Njega, zato je On naš Posestnik in Gospodar, mi pa smo popolnoma Njegovi. In sicer je On naš najvišji Gospodar. On stori z nami, kar hoče; naš vedni, naš večni Gospodar, naj bomo mladi ali stari, neuki ali učenjaki, ubožni ali bogataši, na zemlji ali v večnosti. Mi smo torej na Njega popolnoma navezani, popolnoma od Njega odvisni, vsi smo Njegovi, in sicer po bitnosti naši mi te popolne in vsestrane odvisnosti premeniti ne moremo, tudi Bog sam je premeniti ne more: On je vedno naš Stvarnik, mi pa vedno Njegove stvari.

b) Ravno zato pa mi v svojem življenju ne smemo po volji svoji ravnati, jedino in vedno po volji Božji. In le toliko smo vredni, v koliko podvrhamo voljo svojo volji Božji, ter voljo Božjo spolnujemo. Ali ni tudi samo tisti sluga vreden, ki dela, kar in kakor gospodar hoče; nevreden pa, ako dela po svoji volji proti volji gospodarjevi. Gospodar ga bo spodil in to po pravici. Tudi ti nisi prav nič vreden, ako ne delaš, kar in kakor Bog hoče, to je, ako ne spolnuješ deset zapovedi Božjih, pa ko bi bil najizvrstnejši advokat, najslavnejši učenjak, največji bogataš, najmočnejši vladar: nič nisi vreden, vsaj ne izpolnjuješ prve in bitne in neodklonljive dolžnosti svoje, dožnosti stvari prema Stvarniku; da, stavljaš svojo voljo na prvo mesto in ne mareš za kako višo voljo Božjo, ti Boga delom tajiš.

Kar za posameznike, ravno to velja tudi za vsa društva, prav posebno za družino, občino in državo. Glavna naloga naša torej stoji v tem, da se v zasebnem življenju Bogu klanjamo, da svoje dolžnosti, kjer in kakor Bog hoče, spolnujemo, da svoje družine po zapovedih Božjih vpravimo, da si prizadevamo občino in državo in vse na zapovedih Božjih osnovati, vse protivno pa povsod preganjati in iztrebljevati. V kratkem: Naša prva in glavna naloga na svetu je, prizadevati se, da povsod kraljuje Bog. In ravno v tem stoji prava, ker naši človeški naravi primerjena, v nji utemeljena sloboda,

da nas namreč nič ne ovira, slobodno služiti Bogu in kralju. Kaj pa bomo rekli o liberalizmu, ki noče priznati Boga kralja, marveč ga spodirva iz občine in države, iz družine in zasebnega življenja? Ali še laglje bomo o tem sodili, če pogledamo drugo vrsto temeljnih resnic za katoliško življenje.

(Konec sledi.)

Priprave za prvi slovenski katoliški shod.

(Poročal dr. Ivan Šušteršič v imenu pripravljalnega odbora.)

(Konec.)

Iz vsega početka moralo se je uvaževati, da množini ljudstva iz umevnih vzrokov ne bode mogoče, osobno udeležiti se današnjega shoda, — da bode le mala manjšina, če tudi cvet naroda, zamogla zadnje dni avgusta hiteti v belo Ljubljano, mej tem, ko bode ogromni večini slovenskega ljudstva neposredna udeležba nemogoča.

Ta preudarek rodil je misel, koje je prvi sprožil prečast. gosp. prof. dr. Josip Lesar, — pozvati podobore, da naj potredé, kjer spoznavajo za umestno, posebne lokalne ali okrajne pripravljalne katoliške shode, tedaj katoliške shode v malem.

Ta ideja pala je na rodovitna tla in obrodila mnogo lokalnih ali okrajnih katoliških shodov, ki so se vršili vsi s tako sijajnim vspehom, kakoršnega pripravljalni odbor niti pričakovati ni mogel.

Ti lokalni shodi vzbujali so pred vsem v svojem okraju zanimanje za glavni shod, pojašnjujoč njega pomen in namene.

Najvažnejši vspeh teh shodov pa je izviraj iz tega, da se jih je mogla udeležiti velika množica onih, ki pri najboljši volji niso mogli k glavnemu shodu. Za te bili so lokalni shodi v malem enakoga pomena, kakor da bi se bili udeležili glavnega shoda. Združili so, rekel bi, kolikor mogoče, v naprej sadove prvega slovenskega katoliškega shoda.

Taki lokalni pripravljalni shodi zborovali so v Moravčah, v Šmariji pri Grosupljem, v Vipavi, v Škofji Loki, na Brezjah, v St. Petru na Krasu, v Cerkljici in na Vrhniki. Vsi ti shodi bili so sijajni, povsod je zbrano katoliško ljudstvo slovensko z velikim zanimanjem poslušalo govornike in z nepopisnim navdušenjem pozdravljalo idejo in namene prvega slovenskega katoliškega shoda.

Na posameznih teh shodih zbrala se je res ogromna množica. Na Brezjah, kjer je shod zboroval v novi romarski cerkvi, zbralo se je do tisoč vrlih gorenjskih mož; v St. Petru na Krasu, pod milim nebom, do 2500, in na Vrhniki, tudi pod milim nebom, pred podružnico Sv. Trojice, celo do 3000 zavednih katoliških mož.

Na zadnjem shodu, ki se je vršil 21. t. m., tedaj skoro neposredno pred glavnim shodom, sprejela se je soglasno resolucija, ki tako jasno in točno označuje stalšee, koje prvi slovenski katoliški shod zavzemati mora, da se mi je zdelo umestno, sprejeti jo v to poročilo. Glasi se:

„Gledé na to, da je sv. katoliška cerkev vselej najbolj skrbela za večni in časní blagor slovenskega naroda;

gladé na to, da je sv. katoliška cerkev največ storila za izobražbo in napredek slovenskega naroda, bodisi za šolo, bodisi za pravost, bodisi za tisek, bodisi za vedo in umetelnost, bodisi za kmetijstvo, bodisi za obrt in rokodelstvo;

gladé na to, da je bila sv. katoliška vera vselej najtrdnjejša zaslomba slovenski narodnosti in v najhujših časih celo jedina zavetnica;

gladé na to, da je posebno v zadnjih desetletjih složno delovanje slovenskih veljakov na podlagi načel katoliške vere in materinega jezika blagodejno pospeševalo duševni in gmotni napredek slovenskega naroda;

gladé na to, da se je v zadnjem času složno delovanje med nami jelo rušiti, ker so se nekateri Slovenci ločili od stare slovenske zastave, boreč se za „vero, dom, cesarja“;

gladé na vse to izjavlja pripravljalni slovenski katoliški shod na Vrhniki, da je tudi za naprej duševni in gmotni napredek slovenskemu narodu zagotovljen le na podlagi načel katoliške vere in slovenskega jezika, ter zato z veseljem pozdravlja ukrepe, o katerih ima sklepati prvi slovenski katoliški shod,

in kateri merijo na to, da tudi v bodoče Slovenci složno delujejo za svoj dušni in gmotni razvoj kot verni otroci katoliške cerkve, zvesti sinovi slovenske domovine in udani podložniki avstrijske države!"

Lokalni pripravljalni shodi zanesli so ideje prvega slovenskega katoliškega shoda prav v sree naroda in to je neprecenljiva zasluga lokalnih odborov, kojim se na tem mestu izreka prezaslužena zahvala.

Vodstvo vsega tega, tako raznoličnega in na videz razcepljenega katoliškega gibanja, bilo je vsikdar trdno v rokah glavnega pripravljalnega odbora v Ljubljani.

Ko je bilo delo vseh odborov dospelo tako daleč, da se je zamoglo s sigurnostjo reči, da se bode prvi slovenski katoliški shod oživotvoril, kedaj in kako, — ko so bila rešena vsa važna in glavna vprašanja, ko so se na obnebu prihodnosti že videle glavne konture našega shoda, — stopil je junija meseca glavni pripravljalni odbor pred slovenski svet s slovesnim oklicem, v katerem je vabil vse zavedne katoliške Slovence na shod v belo Ljubljano, povdarjajoč prevažne razloge, ki vtemeljujejo ravno sedaj potrebo slovenskega katoliškega shoda.

Ta oklic izšel je najprej v „Slovenec“ in potem ponatisnili so ga nastopni slovenski listi: „Domoljub“, „Mir“, „Danica“, „Nova Soča“, „Dolenjske Novice“, „Slovenski Gospodar“, „Domovina“ in „Novice“, tedaj vsi slovenski listi razun „Slovenski Narod“, „Rodoljub“ in „Edinost“.

Častna naloga mi je, na tem mestu izrekati odkrito, srčno zahvalo pripravljalnega odbora onim slovenskim listom, ki so podpirali njegove namene.

Za objavljenjem navedenega slovesnega oklica bili so nameni pripravljalnega odbora oficijelno objavljeni. S tem prišel je trenutek, ko je pripravljalni odbor zadela prevažna in vesela dolžnost, pokloniti se namestniku Kristusovemu na zemlji ter prositi apostolskega blagoslova prvemu slov. katoliškemu shodu.

Predsednik pripravljalnega odbora, svetli gosp. dr. Čebašek, sestavil je udanostno pisanje, koje je odbor naudušeno odobril in potem prevz. pokrovitelj odposlal do sv. očeta.

Na to prejel je prevzvišeni knezoškof ljubljanski in pokrovitelj dne 13. avgusta nastopno milostno pismo:

Prevzvišeni in prečastiti gospod!

Prejel sem pismo, poslano mi nedavno od Tvoje prevzvišenosti, ter nemudoma izročil svetemu očetu priloženo udanostno pisanje, katero je obsegalo sporočilo o shodu slovenskih katoličanov, ki se bo sešel v kratkem v ljubljanskem mestu. To sporočilo je bilo jako ljubo sv. očetu, ki upajo, da bo ta shod veliko pripomogel v prosep katoliške stvari med Slovenci. Zato prosijo sveti oče zborovalcem božje pomoči in jim milostno v ljubezni podelé prošni apostolski blagoslov.

Ko naznanjam to z veseljem Vaši prevzvišenosti, izražam ob enem čutila svojega posebnega spoštovanja in prosim vse dobro od Boga.

Tvoji prevzvišenosti

V Rimu, 11. avgusta 1892

preudani

M. Kardinal Rampolla l. r.,
papežev drž. tajnik.

Prečast. gospodu Jakobu Missia,
škofu ljubljanskemu

v Ljubljani.

Blagoslovljeno je tedaj naše delo od najvišjega gospodarja naše svete cerkve, namestnika Kristusovega na zemlji, blagoslovljeno od višjih pastirjev našega naroda, blagoslovljeno slednjič od vsacega katoliško in slovensko čutečega srea. Ni mogoče tedaj dvomiti na sijajnem vspehu prvega slov. katoliškega shoda!

Program shoda imate, prečastita gospoda, itak v rokah in ga mi tedaj ni treba posebej razpravljati. Dostaviti mi je malo besed v pojasnilo.

Današnji osnovalni shod združenih odsekov ima, kakor razvidno že iz opravilnika, dvojni namen: informativen in formalen.

Prvemu namenu ima ustrezati pričujoče moje poročilo v smislu § 4. opravilnika osnovalnega shoda, ki se glasi: „Glavni poročevalec pripravljalnega odbora poroča o slednjem delovanju in namerah ter informuje člane osnovalnega shoda o organizaciji katoliškega shoda in vseh važnih zadevajočih okolnostih. Kontradiktorna debata o tem poročilu je izključena, pač pa sme vsak član osnovalnega shoda zahtevati katerakoli pojasnila od glavnega poročevalca, kateremu naloga bode, na slovesnem shodu v imenu odseka predlagati dotične resolucije.

valca, kateremu zahtevku ima slednji takoj ugoditi.“

Drugemu namenu pa naj ustrezajo razne volitve, s katerimi se odvali velik del formalnega dela od odsekov in slovesnih shodov.

Ta modus procedendi je praktičen radi tega, ker se razbremené odseki in slovesni shodi, za katere se je itak le kratka doba odložiti zamogla. Z današnjimi volitvami konstituirani bodejo vsi odseki in slovesni shodi, tako da vsi ti zbori o določenem času lahko takoj prične svoje meritorično delovanje.

Posebej moram pojasniti četrto točko dnevnega reda: „Izvolitev stalne komisije II. slovenskega katoliškega shoda“.

Pripravljalni odbor je mnenja, da sedanji shod ne sme biti zadnji svoje vrste, da mu mora marveč o primernem času slediti drugi slovenski katoliški shod, kajti pričeto dobro delo se mora nadaljevati. Da se pa ta ideja tem gotoveje uresniči, da ne izgine nikdar iz evidence, in da se prihodnji shod vrši v istem duhu, kakor prvi, takorekoč kot njega organično nadaljevanje, v ta namen sklenil je pripravljalni odbor zasnovati posebni organ: stalno komisijo.

Ta komisija, v kateri bodo zastopane vse slovenske pokrajine, bode tedaj imela nalogo, posvetovati se in sklepati, kedaj in kje da naj se skliče drugi slovenski katoliški shod, ter v uместnem trenutku osnovati v ta namen slične pripravljalne odbore, kakoršni so sodelovali sedaj za namene prvega slovenskega katoliškega shoda.

Eventualno pa je odmenjen tej komisiji daljši in velevažni delokrog na polju katoliško-narodne organizacije.

V načrtu resolucij za katoliško-narodno organizacijo predlaga namreč pripravljalni odbor, naj prvi slovenski katoliški shod pooblasti stalno komisijo II. slovenskega katoliškega shoda, da naj se pomnoži z odličnimi katoliško-zavednimi rodoljubi iz vseh slovenskih pokrajin in se osnuje kot „slovenski katoliški odbor“ z nalogom in delokrogom izvrševalnega odseka slovenskih katoličanov.

Če se sprejme ta predlog pripravljalnega odbora, potem zadobi napominana stalna komisija velikanski pomen za prihodnji razvoj našega narodnega življenja.

Iz tega uzroka sklenil je pripravljalni odbor v § 6. opravilnika, da se ima volitev te komisije vršiti tajno po listkih, ker je na ta način za vsak slučaj zjamčena popolna svoboda volitve, ki bodi neodvisni izraz zaupanja na prvem slovenskem katoliškem shodu zbranih katoliških slovenskih množ, o katerih se sme brez pretiravanja reči, da zastopajo v obče javno mnenje celega katoliškega slovenskega naroda.

Le par besed naj dostavim še o tem, kako da si misli pripravljalni odbor delovanje stalne komisije v formalnem oziru.

Po mnenju pripravljalnega odbora naj skliče starosta komisije kmalu po shodu prvo sejo v ta namen, da se komisija konstituirata. Prvo delo po konstituiranju bodi opravilnik komisije in moje mnenje je, da bi se velik del posvetovanj in sklepanj stalne komisije lahko vršil pismenim putem, v obl ki korespondence, v koje posredovanje naj bi se izvolile iz srede komisije jednega ali več članov.

Jutri prično odseki svoje delovanje. Odsekov bode, kakor izhaja iz tiskanega programa, paritetično s pripravljalnimi odseki, šest: Šola, Krščanska veda in umetnost, Socijalne zadeve, Katoliško življenje, Tisek, Katoliška narodna organizacija.

Vsak moški vdeležene I. slov. kat. shoda, t. j. oni, ki se izkaže z vstopnico za shod, je zajedna tudi član vsacega odseka, vsak odsek mu je pristopen, v vsakem odseku se sme vdeležiti posvetovanja in sklepanja.

Delokrog odsekov je posvetovanje in sklepanje o od pripravljalnega odbora predloženih resolucijskih načrtih, koje bodejo v odsekih zagovarjali posebni referenti pripravljalnega odbora.

V odsekih je prosto parlamentarno gibanje. Vsakdo sme slobodno govoriti in predlagati premembe ali dodatke k predlaganim resolucijam v po opravilniku, z ozirom na kratkost časa in načelno jednotnost odsekov h sklepov, določenih mejah.

Slobodno je odsekom, od pripravljalnega odbora predložene načrte resolucij sprejeti, spremeniti ali odkloniti. Le po odsekih sklenjene resolucije se bodo predložile slovesnim shodom v konečno sklepanje in vsak odsek bode izvolil posebnega poročevalca, kojemu naloga bode, na slovesnem shodu v imenu odseka predlagati dotične resolucije.

Na slovesnih shodih seveda debata ni mogoča. Tam bodejo le določeni slavnostni govorniki razpravljali razne predmete temeljem načel katoliške vere. Slovesni shodi bodo skupni, spontanni, po nikaki disonanci moteni izraz katoliškega prepričanja slovenskega naroda, izraz žive zavesti in trdne volje, da le v katoliški veri imamo in hočemo iskati svoj časni in večni blagor!

S tem završujem svoje poročilo in pozivljam v zmislu § 4 opravilnika one gospode, ki želé katerih koli pojasnil, da naj izrazijo svoje želje, katerim bodem po svoji moči takoj radostno ustregel.

Posvetovanja v odsekih.

2. Odsek: Krščanska veda in umetnost.

a) Veda.

C. g. dr. Mahnič v navdušenem govoru priporoča filozofijo, ki nam daje tako rekoč peruti, da se ložje in višje dvignemo v raznih vedah. Da pa v različnih sistemih filozofije ne utonemo, poprijeti se nam je one metode, katero je cerkev za svojo sprejela in katero nam Leon XIII. priporoča, to je sv. Tomaža Akvina. Velike pomembe za slovensko razumištvó bi bilo, ako se ustanovi slovensko vednostno društvo na tej podlagi; vabili bi s tem mladino na katoliško stran in vzgojili Slovence temeljito izobražene pisatelje.

C. g. dr. Lampe še pristavlja: Sedanji čas se od krščanstva odvrača. Da bi vsaj omikance pripeljali nazaj, bila bi zelo umestna apologetika.

C. g. dr. Pajk se posebno ogreva za gosp. dr. Lampeta nasvêt; iz lastnega življenja navaja nekaj izgledov, ki kažejo, kako je nesrečen darvinizem poplaval na pol omikance, kateri kar s pomilovanjem na one gledajo, ki se držé od Izveličarja razodetih resnic.

Na to gorko priporočilo č. g. dr. Pajka se z burnim odobravanjem sprejme k resoluciji pristavek: Slovenci naj skrbno gojé apologetiko, to je ono vedo, ki brani razodetje in katoliško vero, ne samo znanstveno, ampak zlasti poljudno, da se vera oživi in utrdi med našimi omikanci.

b) Glasba.

P. H. Sattner: Kadar človek izraža vzvišena čutila, pôje. Umetno petje vedri duh, blaži sree. Ze v ljudski šoli naj bi se redno in metodično poučevalo. Koliko koristi! Priporočajo telovadbo, da se telo ne omehkuži, pevska vaja je telovadba za pluča in pevske organe. Do pevske umetnosti je dolga pot, tedaj že v šoli je treba temelj postaviti. Koliko pomaga bistroumnosti učencev: računstvo je s petjem v zvezi, pevski pouk tirja najfinejši čut in zmožnost za največje drobitev časovne jednote — v enem taktu včasih po 16 not. Na duh vpliva petje — razmera ene vrste do druge, spretnost v očeh uri spomin, jasen izgovor, deklamacija se podpira, ker mora učenec ravno vokale natančno izgovarjati.

V to svrbo nam manjka dobrih pevske učiteljev, treba je namreč metodično poučevati, a ravno metodike v pevske pouku se na pripravnicah ne učé. Potrebujemo tudi knjig, in če še omenjam cerkvenega petja, je veliko pomanjkanje znanja liturgičnih predpisov in podlage cerkvenemu petju — koral — v pripravnici ni.

V novejšem času ima „Glasbena Matica“ obilo zaslug v povzdigo cerkvenega petja. Kdo bi si bil mislil, Gallusov koncert s samimi latinskimi skladbami v beli Ljubljani.

Učitelj g. Malenšek iz Zg. Tuhinja ugovarja, da bi učitelji ne bili zmožni poučevati v narodnem in cerkvenem petju.

G. Arko omenja na to, da se cerkvena in narodna glasba veliko razlikujeta. Pravo cerkveno petje se na pripravnicah ne poučuje.

G. P. H. Sattner isto ponavlja ter pristavi, da ni mislil s tem žaliti učiteljskega stanu, le pokazati je hotel, na kako nizki stopinji se še nahajamo, kako so že napredovali na Nemškem in raznim težavam se moramo mi uklanjati.

Resolucije so bile vse sprejete s pristavkom, da naj se „Glasbena Matica“ radostno podpira, ako ne bo v svojih letnih darilih žalila verskega čuta.

Koj na to je imelo „Cecilijino društvo“ zborovanje.

Predsednik mil. g. prošt dr. Jarc izrazi veselje, da je društvo v šestnajstletnem obstanku že precej storilo. Orglarska šola, „Cerkveni glasbenik“ vrlo delujeta. Postalí smo faktor, s katerim se mora

računati. V finančnem oziru smo sicer nekoliko nazadovali, a milostljivi pokrovitelj nam je priskočil na pomoč.

Gosp. tajnik Gnjezda obširno poroča o društvenem stanju, iz katerega so posneli navzoči, da bi bilo lahko še boljše, in upajo, da tudi bode. Prijazno roko podala je „Glasbena Matica“ in na mednarodni razstavi na Dunaju bilo je naše društvo s svojimi izdelki častno zastopano.

Iz spisa g. vodje orglarske šole posnamemo, da se število učencev vedno množi; prostora je le za 18, pa že sedaj se je novih oglasilo 23; ker so pa le štirje dokončali svoje študije, moralo jih bo 19 počakati za drugo leto.

Ta šola je neka centrala za cerkveno glasbo za vso Slovenijo, kajti med letošnjimi 23 prosilci nabaja se razven Kranjcev 9 Štajercev in 1 Primorec.

c) Krščanska umetnost.

Predsednik preč. gosp. kanonik Flis pozdravi navzoče s krščanskim pozdravom: Hvaljen bodi Jezus Kristus! Reditelji so bili voljeni gg. Porenta, Bohinjec, Mrak.

Poročevalec o krščanski umetnosti veleč. gosp. prof. J. Gnjezda:

Odrešenje je svet prenovilo, tudi umetnost. S krščanstvom rastla je in propadala umetnost. Cvetela je tudi pri nas umetnija v vseh časih. Spomenikov imamo mi vseh dob. V času reformacije je propadala, tem lepše pa se je povzdignila umetnost pri nas v 17. stoletju; propadati pa je jela v 18. in 19. stoletju. Pa, hvala Bogu, sedaj gre na boljše; ustanovila so se za cerkveno glasbo „Cecilijanska društva“, stolica za cerkveno umetnost v ljubljanskem semenišču. Veliko se je že zgodilo, veliko še manjka in mnogokrat se greši zoper krščansko umetnost.

Nato prečita resolucije.

K splošni debati oglašajo se kustos g. Müller. Veliko je škodovala umetniji pri nas reformacija, še več turški navali na slovensko zemljo. Le malo je ostalo. To, kar je ostalo, treba je ohraniti. Hraniti je treba stare stvari, pa ne samo v muzeju, ker se sicer težko dobi in kupi. Napravijo naj se zapisniki z vprašanji n. pr.: Kakšna je cerkev, kako zidana, kake kipe in podobe ima itd. Taki zapisniki z vprašanji poslali naj bi se na vse župnike, kateri naj bi jih spopolnili z odgovori. Te pole z odgovori bi se uporabile za imenik, ki bi se uredil po strokah cerkvene umetnosti, za stavbarstvo, kiparstvo, slikarstvo itd.

Poslali bi se fotografii, saj se jih dandanes ne manjka, zlasti amateur-fotografov, ki bi nam potem take reči ohranili. Enako bi bilo treba napraviti narise starih taborov, ki se jih pri nas ne manjka. Na ta način bi se veliko storilo za cerkveno umetnost. (Govorniku ploskajo.)

Gospod predsednik na to otvori podrobno debato.

K prvi točki resolucij se ne oglašajo nihče, sprejme se enoglasno nespremenjena.

K drugi točki se oglašajo gosp. Mantuani ter svetuje, najpoprej naj se napravi posebno društvo, potem muzej, zato naj se mesto točke 2. postavi 6., a mesto te 2. Predlog ne obvelja.

Gosp. Lesjak vpraša, ali se naj dajo starinske umetnine v muzej brezplačno ali za denar.

Gospod predsednik odgovarja, da v podrobnosti se ni spuščati, napravi naj se društvo s statuti, enako tudi muzej, ti naj določajo.

K tretji točki vpraša g. Puc, na koga naj se obrne, na katerega umetnika. Gospod predsednik pravi: to bo povedalo društvo za cerkveno umetnost.

Pri četrti točki priporoča gosp. Vurnik, naj družba sv. Mohorja, katere knjige so najbolj razširjene po Slovenskem, skrbi, da bodo podobe bolj narejene, da blažijo umetniški okus med narodom. Gospodje župniki naj tudi skrbijo pri napravljanju znamenj ob potih, da so lepo narejena, ter tudi po tej poti storé kaj za zboljšanje okusa.

Gosp. M. Sila priporoča tiskani katekizem s simboli, naj bi se na ta način otroci seznanili s simboliko. Gosp. Sitar meni, da bi to bilo težko zlasti, ker jih tudi drugodi nikjer taci ni dobiti, zadostuje naj v tej zadevi nazorni ponk v kršanskem nauku s podobami, katere se ceno dobe v Herderjevi založbi. Gospod Sitar nasvetuje k tej točki, naj bi gledé na podobice, posnete po kršanskih umotvorih, skrbela bolj kot do sedaj „Katoliška bukvarna“ ter naj se to stavi v četrto točko. Nasvet se odkloni ter se ta točka sprejme nespremenjena.

K točki 5. omenja g. predsednik, naj se pri stavi in vstavi „ne le slike ampak tudi kipe“, zato naj se reče: razobešati in postavljati. Tako, da se točka 5. resolucij glasi: „Zabranjuje naj se po gostilnicah in drugod ter razobešati in postavljati pravost in verski čut žaleče slike in podobe.“ Ta nasvet gosp. predsednika Flisa obvelja.

Gosp. Puc nasvetuje, naj se I. slov. kat. shod izreče zoper nenravne podobe na novem gledišču v Ljubljani. Gospod predsednik meni, da to ni umestno, zgodilo se bo po drugem potu.

K šesti točki nasvetuje gosp. Sitar da bi gg. bogoslovci pridno napravljali načrte cerkv na Kranjskem kot najboljše sredstvo in podlago prihodnjega društva. Gosp. predsednik pravi, da se načrti pridno delajo.

Na to se točka sprejme nespremenjena.

4. Odsek: Katoliško življenje.

(Konec.)

K točki 4., v kateri je govor o bratovščinah, opozarja poročevalec na to, da na tem se najprej spozna, kdo je udan liberalnim načelom, če zabavlja čez vse tiste cerkvene naprave, ki vodijo kristijana do popolnosti, kakor uprav bratovščine, tretji red itd. toda če se to smeši, moramo se mi katoličani upreti in zahtevati, da cerkvene naprave spoštujejo! (Odobranje.) Omenja dalje Marijanskih kongregacij, ki so prekoristne, ker vzgajajo prave katoliške moše in žene. V Ljubljani so že blizu na tem, da se ustanovi ta kongregacija, precej odličnih mož in žen se je oglasilo, naj bi se vpeljala tudi drugod; zlasti za dijakke je velikega pomena, pred vsem za visokošolce celo v Avstriji.

Veleč. g. nadžupnik Voh se oglašajo: G. poročevalec je za vzbujenje katoliške zavesti priporočil Marijanske kongregacije. Nepozabni naš A. Martin Slomšek so v duhu teh kongregacij ustanovili leta 1848 takozvano „križevsko družbo“; kakor ima križ štiri konce, tako so štirje stanovi združeni pod križem namreč moše, žene, mladeniči, dekleta. Na Štajerskem je še po nekaterih krajih ta družba, najlepše se razvita v Konjicah; zasluga ta je, poleg pomoči božje in Marijine, rajnega nadžupnika Jos. Rozmana, rojaka kranjskega, doma iz Šmartna pri Kranju, ki je spisal tudi molitvenik za dekleta te križevske družbe. Knjiga je po sodbi gospoda prelata Kosarja najboljši molitvenik in je doživela že dvanajsti natis. V njej so tudi pravila za družbo. Križevska družba je prekoristna: dekleta druga drugo svaré in spodbujajo, volijo si svoje pomočnice. Zadnje nedeljo je bilo nad 2000 družabnic-deklet zbranih v Konjicah. Bodi priporočena tudi na Kranjskem ta prelepa družba.

Poročevalec vpraša, če g. nadžupnik želi, da se njegova opazka sprejme v resolucijo. Ker želi, sklene se enoglasno, da se v resoluciji pod točko 4. stran 17. za besedami: ter razne stanovske družbe v oklepaju pristavi: (Križevsko družbo) in marijanske kongregacije.

Da je bila za 5. resolucijo sprejeta nova, šesta, tičoč se Tomaža Hrena, je bilo že omenjeno. Pri tej točki je omenil poročevalec, kako da so jezuiti liberalci že v prejšnjem stoletju sovražili, in se jim je bilo tudi posrečilo, zatreti ta red, in mislili so, da s tem je zatrta tudi sv. katol. Cerkev, vedoč, da so jezuiti res mogočna zaslomba sv. Cerkvi. Toda nakana se jim ni posrečila. Zabavljajo čez jezuita pa še sedaj; vse, kar hočejo zaznamovati slabega, pravijo, da je jezuitsko; toda katoličan vé, da so jezuiti učeni moše, ki goje znanstvo in pobožnost, da so njih šole najboljše šole, ki so tudi Avstrijcem dale nekaj najboljših državnih poslancev.

G. predsednik Ogradi izraža željo, da bi se tudi slovenski dijaki oglašali za ta red.

Poročevalec odgovarja, da so mislili postaviti to željo v resolucijo, a spoznali za modrejše, da se opusti. A dobro je, da je g. predsednik sprožil to misel. Katehetje na gimnazijah imajo največ prilike opozarjati mladeniče na ta red. Upanje je, da se jih bo vedno več oglašalo.

Pri točki 6. (oziroma 7.) opomni poročevalec, da je tudi to znak liberalstva, če se pri vsaki priliki zabavlja zoper škofo ali vsaj duhovnike, in če se snidemo s človekom dvomljivega mišljenja, spoznali bodemo po tem znaku takoj, čegav je.

G. nadžupnik Voh vpraša še, zakaj se ni Petrov novič nič omenil v resolucijah? Poročevalec odgovarja, da so to nalašč izpustili, iz znanih vzrokov.

Ker se nihče ni več oglašil za besedo, sklenil je predsednik, mil. gosp. opat Fran Ogradi posvetovanje ob 1/1 uri, z željo, da bi pač vsi Slovenci živeli vedno po katoliških načelih, potem bodo prišli tudi boljši časi za-nje. Ob enem naznanja, da ker je vsa tvarina bila obdelana, popoldan ne bo odsek več zboroval, kakor je bilo prvotno preračunjeno za čas od 1/4—5. popoldne.

Med soglasnim odobravanjem izreče g. poročevalec zahvalo g. predsedniku za spretno voditev posvetovanja, gospod predsednik pa poročevalcu za njegovo poročilo.

Vdeležba je bila precejšnja, največ smo videli kmetijskih mož, ki so pazno poslušali vso obravnavo.

Politični pregled.

V Ljubljani, 1. septembra.

Notranje dežele.

Moravsko. Te dni je neki dunajski list pri nesel novico, kako je bila neka nemška družba napadena v neki vasi blizu Ogerskega Gradišča, ker je pela nemške pesmi. Seveda je potem dotični list mnogo tožil o zatiranju Nemcev. Sedaj se je pa stvar pojasnila in je malo drugačna. Družba je bila zares napadena, ali bila je češka, pela je češke pesmi in napadavalci pa so bili Nemei. Seveda židovski list tega ne bode odkril svojim čitateljem. Iz povedanega se vidi, kako znajo nemški listi napravljati napade na Nemce, da potem le morejo pisariti o zatiranem nemštvu in klicati policijo proti Slovanom.

Tirolsko. Dopolnilne volitve za tirolski deželni zbor so razpisane za kmetijske občine na 23., za mesto na 24. in na 25. dan t. m. za trgovsko zbornico. Za veleposestvo ni nobene dopolnilne volitve, ker so pri lanskih dopolnilnih volitvah italijanski veleposestniki vse po kompromisu nov pripale mandate prepustili nemškim liberalcem. Novopoljeni poslanci se ne bodo mogli udeleževati vsega deželnozbornskega zborovanja. Vlada je pa dopolnilne volitve morda nalašč tako pozno razpisala, da njih mandati ne zgube veljave pred koncem zasedanja, ako tudi italijanski poslanci ne pridejo v zbor. Tako se vlada izogne jedenkrat dopolnilnim volitvam.

Vnanje države.

Nemčija. Katoliški shod v Mogunciji je jako dobro obiskan. Zbralo se je nad 3000 oseb, mej njimi več državnih poslancev in pa nekoliko patrov algijskega misijona (beli očetje). Shod je najprej pozdravil načelnik lokalnega odbora, dr. Geier, in naglašal, da se le na podlagi vere morejo zboljšati sedanje nezdrave razmere. Potem je v imenu mesta pozdravil shod nadžupan dr. Cechner. Za njim je pa shod pozdravilo še več drugih gospodov v imenu raznih nemških katoliških pokrajin. Došla je dolga vrsta brzojavnih častitk, mej njimi od briksenskega škofa in 120 katoliških duhovnikov, ki ne morejo priti k shodu. Pismo sta pa shod pozdravila avstrijska nadškofa Gruscha in pa Haller, želeč mu obilnega vspeha.

Srbija. Gibanje v sredi dežele se vedno bolj neugodno suče za regentstvo. Radikalci, ki so bili poprej razdeljeni, so se jeli združevati. Kakor se kaže, pojdejo popolnoma složni v volilni boj. Po vsej deželi začena se vladi sovražno gibanje. Posebno kmetje so vsi zoper liberalce. — Novi finančni minister je našel državne blagajnice popolnoma prazne. Vlada je bila torej prisiljena vzeti blagajnico tobačnemu monopolu. Radikalna vlada je bila popolnoma porabila dispozijski zaklad v znesku 600000 dinarjev. V komisijo za točno določitev prevzetih financ sta se vzela tudi dva naprednjaka. Vladni pristaši v Belem gradu nabirajo podpise proti radikalnemu županu Marinkoviču. Mej liberalci se pa kaže že razpor. Sporazumeti se ne morejo zaradi razdelitve služeb. Vlada bode torej kmalu imela nasprotnike mej svojimi somišljeniki.

Francija. Veselo znamenje je, da na Francoskem že nekateri liberalci spoznavajo, da vere ne gre popolnoma prezirati. Tako je predsednik generalnemu svetu v Vogezi, Jules Ferry, izrekel željo, da se dovoli poraba šolskih prostorov za pouk veronauka. Dosedaj ni v Franciji to dovoljeno. Jules Ferry je oče sedanjih brezverskih šolskih zakonov, in on že začena spoznavati, da tako brez vere ne bode šlo. V departementu Mayenne se je pa republikanska večina izrekla, da naj se prepusté dekliske šole šolskim sestram, ker je to želja velike večine prebivalstva. Dosedaj od republikancev takega sklepa ni bilo pričakovati. Ta ugodni prevrat je pač temu pripisovati, ker sedaj prebivalstvo vé, da cerkev nikakor ni nasprotna republiki. Dosedaj so mnogi imeli napačno misel, da cerkev napadati je ravno tisto, kakor republiko braniti.

Bolgarija. Bolgarska cerkvena sinoda je zavrnila pritožbo makedonskega škofa Teodozija proti bolgarskemu eksarhu. Stvar še ni dovolj pojasnjena. Eksarh škofu ne dovoli potovati v Carigrad in mu je ukazal, da naj ostane v Sofiji. Kdaj bode imenovan Teodoziju v Makedoniji kak naslednik in če bode sploh imenovan, to se pa še ne vé. Grki in Srbi bodo zopet napeli vse sile, da preprečijo imenovanje novega bolgarskega škofa.

Anglija in Vatikan. Papež je naročil nadškofu westminsterskemu, da naj Gladstonu zagotovi, da bode cerkev ga podpirala pri reševanju irskega vprašanja. Hkratu naj pa tudi izreče željo, da se obnové diplomatski odnosi mej Anglijo in Vatikanom, ker bode novi angleški vladi le v korist.

Srednja Azija. Ruski listi zatrjujejo, da kraj, kjer je bil boj mej Afgan in Rusi, ni bil več v Afganistanu. Nedavno so ondu bili še kitajski vojaki. Lani pa ruski polkovnik Janov v tem kraju ni našel nobenega vojaka. Po angleških poročilih iz Afganistana se pa emir pripravlja, da se upre Rusom, ko bi dalje mu prodirali v deželo.

Južna Amerika. Vstajniki v Venezueli so vzeli Laguayra in Maracaibo. V Caracasu, glavnem mestu dežele pa sedaj ni nobene trgovine. Vse je v velikem neredu. Prebivalstvo težko čaka, da bi bil konec bojem, naj bode že tak ali tak. — V argentinski republiki se finančno stanje nekoliko boljša. Proračun, ki se bode zbornici predložil, kaže celo več milijonov prebitka, ali je najbrž precej optimistično sestavljen.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 1. septembra.

Prezviseeni gospod knezoškof ljubljanski povabili so včeraj ob 1. uri popoldne na obed svoj stolni kapitel in vse cerkvene dostojanstvenike, ki so prišli iz raznih pokrajin te dni v Ljubljano na I. slov. katoliški shod. Pri obedu nazdravili so najprej prevzisenemu gosp. knezoškofu lavantinskemu dr. Mihaelu Napotniku, ter se jim iskreno zahvalili, da so prišli počastiti in potevlčati prvi slovenski katoliški shod. Lavantinski knezoškof so v svoji zahvali povdarjali, da so smatrali za svojo sveto dolžnost, priti na shod, da so iz srca radi prišli in da bi njih vest ne bila mirna, ko bi ne bili prišli. Vrnili so zdravico prevz. knezoškofu ljubljanskemu, ki so jim pognili dvojno mizo, jedno duhovno mizo, obloženo s krasnimi govori in resolucijami prvega slov. katol. shoda v podkrepljenje duha; drugo telesno mizo pa za podkrepljenje telesa. Potem napili so prevz. knezoškof ljubljanski knezoškofu goriškemu in vsem drugim škofom po slovenskih deželah zahvaljujoč se jim pristočno, da so tako ljubeznjivo pospeševali snovanje I. slovenskega katoliškega shoda. — Konečno zahvalil se je mil. g. stolni prošt ljubljanski dr. L. Klotfutar v imenu vse duhovščine ljubljanske škofije g. knezoškofu ljubljanskemu za prekrasen govor, katerega so govorili v stolnici zborovalcem katoliškega shoda.

(Konservativno obrtno društvo) v Ljubljani napravi prihodnjo nedeljo, dne 4. septembra izlet na goro k sv. Joštu pri Kranju. Vspored: 1. Udeleženci tega izleta odpeljejo se skupno isti dan z gorenjskim vlakom zjutraj ob 6. uri 45 minut do postaje Šent Jošt, ter se podajo takoj na goro, kjer bode pri dohodu članov služba Božja s pridigo. 2. Opoldanski obed bode v gostilni na gori in za postrežbo bode oskrbljeno. 3. Po obedu prosta zabava. K obilni udeležbi vabi vse svoje cenjene gospode člane in njih rodbine, kakor tudi vse prijatelje društva odbor konservativnega obrtnega društva.

(Wurzbachove ustanove.) Za leto 1892. razpisane so od umrlega barona Karola Wurzbacha napravljene, cesarice Elizabete ustanove za invalide, in sicer: a) tri ustanove po 60 gl. za Ljubljance. b) tri ustanove po 30 gl. za rojake iz Kamnika, iz Jarš ali s Homca in c) tri ustanove po 30 gl. za rojake iz Ventarjevca v občini šmartinski pri Litiji. Te ustanove oddaja gospod baron Alfonzij Wurzbach, in sicer one za Ljubljance po nasvetu kranjskega

deželnega odbora, ustanove za Kamničane, Jaršane in Homčane po nasvetu županstva v Kamniku in ustanove za Ventarjevce po nasvetu županstva šmartinske občine. Pravico do teh ustanov imajo v prvi vrsti ubožni vojaški invalidi iz imenovanih občin ali krajev od stražmestra ali narednika nazaj, ki so lepega vedenja in vsled v vojni dobljenih ran nezmožni, da bi se sami mogli preživljati. Ako bi se za omenjene ustanove ne oglašilo zadostno število vojaških invalidov z navedenimi lastnostmi, tedaj imajo pravico do njih tudi drugi reveži spodobnega vedenja iz imenovanih krajev, ki se zaradi bolehavosti in starosti ne morejo sami preživljati. V obeh slučajih dokazati je s posebnim občinskim, po c. kr. političnem oblastvu potrjenim spričevalom neomažeževanost prosilcev. Dotične prošnje vložé naj prosilci iz Ljubljane pri ljubljanskem magistratu; drugi prošniki pa vsak pri županstvu svoje občine do dne 30. septembra 1892. l.

(Na sv. Višarje.) Dne 5. septembra t. l. pelje samo iz Ljubljane do Trbiža - Višarje poseben vlak po znižani ceni, ter je nepričakovano došlo prevazanje ogromnega števila vojakov. Iz Ljubljane odide vlak ob 9. uri 50 minut popoldne, po dohodu celjskega vlaka. Iz Maribora čez Spodnji Dravograd na Trbiž-Višarje pelje po znižani ceni dne 26. septembra že naznanjeni poseben vlak. Vlak s Pragarskega do Ljubljane letos odpade. Udeleženci te prog. morajo dne 5. t. m. kupiti navadne listke do Ljubljane. Najbolje storé, če se peljejo s celjskim sekundarnim vlakom, ker pridejo ravno prav v Ljubljano, da se dalje lahko peljejo s posebnim vlakom na Trbiž Višarje.

Telegrami.

Išl, 31. avgusta. Njega velečanstvo cesar je zvečer odpotoval na Dunaj.

Dunaj, 1. septembra. Cesar prišel je iz Išla v Schönbrunn.

Dunaj, 1. septembra. Ministerska naredba razširja prepoved uvoza in prevoza

stare obleke, vrvi itd., rib, surovih živalskih produktov, tudi na nemška pristanišča ob Severnem morju, Antwerpen in Havre.

Pariz, 1. septembra. 21 za koleró bolnih so vsprejeli v bolnice, 10 jih je umrlo.

Pariz, 1. septembra. Govori se, da je kardinal Lavigerie hudo zbolel.

Antwerpen, 1. septembra. Iz Mechelna se poroča, da se je prikazala azijska kolera.

Bruselj, 31. avgusta. Kakor poroča „Indépendance Belge“, je profesor bakterijologije na gentskem vseučilišču se izjavil, da je v Antwerpenu azijska kolera.

Berolin, 31. avgusta. Kakor poroča „Nordd. allgem. Ztg.“, cesar ne pojde v Gotenburg na Švedsko na lov, ker z ozirom na kolero v Nemčiji neče zapustiti domovine. — Včeraj so tri osebe zbolele za kolero.

Umrli so:

29. avgusta. Jožefa Slavik, trgovčeva vdova 61 let, Hradeckega vas 7, carcinoma uteri.

30. avgusta. Ludmila Peterca, hišnega poseetnika hči, 24 let, Dunajska cesta 31, jetika. — Ana Anselma Kodrič usmiljena sestra, 32 let, Kravja dolina 11, jetika. — dr. Franc Walland, umirovljeni štábni zdravnik, 82 let, sv. Petra cesta 6, e bil mrtev najden — za kapo.

V bolnišnici:

27. avgusta. Franc Muha, kajzarjev sin, 21 let, dysenterie.

28. avgusta. Gregor Kafol, delavec, 27 let, fractura compl. cránis.

29. avgusta. Jožef Molek, delavec, 54 let, dysenterie.

Vremensko sporočilo.

Dan	Ca.	Stanje	Veter	Vreme	Motrina na 34 ur v
opazovanja	razkoma v mm	toplotna po Celziju			
7. u. zjut.	735.8	12.4	sl. zap.	jasno	
31. 2. u. pop.	734.6	27.4	sl. szap.	"	0.00
9. u. zveč.	735.4	18.8	sl. vzh.	"	
Srednja temperatura 18.3°, za 0.9° nad normalom					

Tu je l.

30. avgusta.

Pri **Malicu:** Kröse, trgovec; Hofbauer, z bratom; Laurič, zasebnik; Trček, kapitan, iz Trsta. — Januscha, Hartman, M. Schönberg, Kornhauser, Goldstein, trgovci; Alvián, nadzornik; Ebstein s spremljevalko; Krouček, Jarkovski, zasebnika; Osterschet, potovalec, z Dunaja.

Pri **bavarskem dvoru:** Berlie, župnik, iz Boh. Bele. — Muhovec, kapelan, iz Kamnika. — Brigola, stavbeni asistent, z rodbino, iz Grosuplja. — Zehrer iz Trbiža.

Pri **avstrijskem caru:** dr. Cristofolletti, sod. pristav, iz Gorice. — Jerman, Kozelj, Strež, Drešar, iz Komende.

Pri **južnem kolo-dvoru:** Rornitzer, zasebnik in Kuketz z rodbino z Reke. — Pels, administrator, iz Št. Ruperta. — Regen iz Vojskega. — Seidl s hčerjo s Koroskega. — Fetič iz Št. Jerneja.

Puške, ki se spredaj in zadej bašejo, z na jedno stran ostrimi bajoneti

kaoih 80 komadov, za lov, poljske čuvaje, in sobne dekoracije pripravne, se po ceni prodajo pri

Ludoviku Strizel-u, trgovcu s premogom

v **Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 37.**

Ravno tukaj so na prodaj:

dva odprta jednovprezna vozova, jeden kočirski phaeton, par angleških konjskih oprav.

393 (3-1)

Razprodaja

od tvrde **M. Neuman**, Slonove ulice št. 11 prevzete

narejene obleke za gospode in dame

po dokaj znižani ceni. Spoštovanjem

Gričar & Mejač,

Slonove ulice št. 11.

399 6-1

Dunajska borza.

Dne 1. septembra.

Papirna renta 5%, 16% davka	96 gld. 10 kr.
Srebrna renta 5%, 16% davka	95 " 70 "
Zlata renta 4%, davka prosta	113 " 80 "
Papirna renta 5%, davka prosta	100 " 35 "
Akcije avstro-ogerske banke, 600 gld.	997 " "
Kreditne akcije, 160 gld.	313 " 25 "
London, 10 funtov strl.	119 " 60 "
Napoleonodor (20 fr.)	9 " 49 1/2 "
Cesarski cekini	5 " 60 "
Nemških mark 100	58 " 60 "

Dne 31. avgusta.

Ogerska zlata renta 4%	111 gld. 20 kr.
Ogerska papirna renta 5%	100 " 35 "
4% državne srečke l. 1854., 250 gld.	140 " "
5% državne srečke l. 1860., 100 gld.	150 " 25 "
Državne srečke l. 1864., 100 gld.	183 " 50 "
Zastavna pisma avstr. osr. zem. kred. banke 4%	96 " 15 "
Zastavna pisma	100 " 15 "
Kreditne srečke, 100 gld.	191 " "
St. Genois srečke, 40 gld.	63 " "

Ljubljanske srečke, 20 gld.	22 gld. — kr.
Avstr. rubečega križa srečke, 10 gld.	17 " 50 "
Rudolfove srečke, 10 gld.	24 " 50 "
Salmove srečke, 40 gld.	62 " 25 "
Windischgraezove srečke, 20 gld.	58 " "
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	151 " "
Akcije Ferdinandove sev. želez. 1000 gl. st. v. 2820	" "
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	100 " 25 "
Papirni rubelj	1 " 20 "
Laskih lir 100	" "

MERCUR menjarnična delniška družba na Dunaju, I., Wollzelle štev. 10.

Najkulantnejše se kupujejo in prodajajo v kursnem listu navedeni vrednostni papirji, srečke, valute in devize.

Razna naročila izvrše se najtočneje.

Za nalaganje kapitalov priporočamo:

4% bolzansko-moranske prioritete.

4 1/2% gališkega zemljiškega kreditnega društva zastavna pisma.

4% duhovsko-podmokelske (Dux - Bodenbacher) srebrne prioritete.

Žrebanje dne 15. septembra!

50.000 goldinarjev.

dobi se v jedno

ogersko hipotечно promeso

à 1 1/2 gld. in 50 kr. kolek.